

EDYCJA KARNA.
Kodeks karny. Kodeks
postępowania karnego.
Kodeks karny
wykonawczy. 13 innych
aktów prawnych

Wydanie 41.

Przejdź do produktu na ksiegarnia.beck.pl

Ustawa o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych

z dnia 2 marca 2020 r. (Dz.U. z 2020 r. poz. 374)

Tekst jednolity z dnia 16 października 2020 r. (Dz.U. z 2020 r. poz. 1842)¹

(zm.: Dz.U. 2020, poz. 1639, poz. 2112, poz. 2123, poz. 2157, poz. 2255, poz. 2275, poz. 2320 i 2327, poz. 2338)

Wyciąg

(...)

Rozdział 2. Przepisy szczególowe

(...)

Art. 14e.² [Przerwa w wykonaniu kary pozbawienia wolności]

1. W okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 sąd penitencjarny, na wniosek dyrektora zakładu karnego, zatwierdzony przez Dyrektora Generalnego Służby Więziennej, może udzielić skazanemu przerwy w wykonaniu kary pozbawienia wolności, chyba że istnieje uzasadnione przypuszczenie, że skazany w czasie pobytu poza zakładem karnym nie będzie przestrzegał porządku prawnego, w szczególności popełni przestępstwo, lub nie będzie stosował się do wytycznych, poleceń lub decyzji właściwych organów związanych z przeciwdziałaniem COVID-19 lub leczeniem zarażenia wirusem SARS-CoV-2.

2. Dyrektor zakładu karnego może złożyć wniosek, o którym mowa w ust. 1, jeżeli w jego ocenie udzielenie przerwy skazanemu może przyczynić się do ograniczenia albo wyeliminowania epidemii. Do wniosku dołącza się opinię o skazanym, sporządzoną przez administrację zakładu karnego, dotyczącą okoliczności będących podstawą udzielenia przerwy, o których mowa w ust. 1.

¹ Tekst jednolity ogłoszono dnia 20.10.2020 r.

² Art. 14c–14f dodane ustawą z dnia 31.03.2020 r. (Dz.U. z 2020 r. poz. 568), która wchodzi w życie 31.03.2020 r.

Art. 14d

3. Sąd udziela przerwy na czas oznaczony. Okres przerwy może być przedłużany na wniosek dyrektora zakładu karnego na dalszy czas oznaczony. Okres przerwy udzielonej na podstawie ust. 1 może trwać nie dłużej niż do ustania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19.

4. W posiedzeniu sądu ma prawo wziąć udział prokurator.

5. Jeżeli prokurator oświadczy, nie później niż do czasu wydania postanowienia w przedmiocie wniosku o udzielenie albo przedłużenie przerwy, że sprzeciwia się jego uwzględnieniu, sąd umarza postępowanie.

6. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do skazanych:

- 1) za przestępstwo umyślne zagrożone karą pozbawienia wolności przekraczającą 3 lata;
- 2) za przestępstwo nieumyślne na karę przekraczającą 3 lata pozbawienia wolności;
- 3) w warunkach określonych w art. 64 § 1 i 2 lub art. 65 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz.U. z 2019 r. poz. 1950 i 2128).

7. Z dniem ogłoszenia przez właściwe władze o ustaniu stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, który stanowił przesłankę udzielenia skazanemu przerwy w wykonaniu kary pozbawienia wolności, udzielona uprzednio przerwa ustaje z mocy prawa. W takim przypadku skazany jest zobowiązany do powrotu do zakładu karnego w terminie 3 dni od ustania tego stanu, chyba że nie jest to możliwe z uwagi na obowiązki nałożone na niego na podstawie przepisów o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi.

8. W kwestiach nieuregulowanych w ust. 1–5 stosuje się przepisy ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz.U. z 2020 r. poz. 523 i 568) o przerwie w wykonaniu kary pozbawienia wolności.

Art. 14d.² [Wykonywanie kary pozbawienia wolności poprzez umieszczenie skazanego w odpowiednim zakładzie leczniczym]

1. W okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19, jeżeli skazanemu nie można udzielić przerwy w wykonaniu kary pozbawienia wolności na podstawie art. 14c, a ograniczenie albo wyeliminowanie ryzyka zarażenia przez skazanego innej osoby nie jest możliwe w ramach działań podejmowanych w zakładzie karnym, dyrektor zakładu karnego może złożyć do sądu penitencjarnego wniosek, zatwierdzony przez Dyrektora Generalnego Służby Więziennej, o wykonywanie kary w postaci umieszczenia skazanego w odpowiednim zakładzie leczniczym. Do wykonywania kary w postaci umieszczenia skazanego w zakładzie leczniczym stosuje się odpowiednio przepisy wydane na podstawie art. 260 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego.

2. Sąd orzeka o wykonywaniu kary pozbawienia wolności poprzez umieszczenie skazanego w odpowiednim zakładzie leczniczym na czas oznaczony albo odmawia uwzględnienia wniosku, jeżeli nie zachodzą okoliczności określone w ust. 1. Czas ten może być przedłużany na wniosek dyrektora zakładu karnego na dalszy czas oznaczony. Czas wykonywania kary w postaci umieszczenia skazanego w odpowiednim zakładzie leczniczym może trwać nie dłużej niż do ustania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID–19.

3. Posiedzenie odbywa się bez udziału stron.

4. Na postanowienie zażalenie przysługuje prokuratorowi i dyrektorowi zakładu karnego.

5. W kwestiach nieuregulowanych w ust. 1–4 stosuje się przepisy ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy.

Art. 14e.² [Zastosowanie przepisów] Przepisy art. 14d stosuje się również do skazanych, w odniesieniu do których wykonywane są kary i środki przymusu określone w art. 242 § 3 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy.

Art. 14f.² [Posiedzenie sądu przy użyciu urządzeń technicznych]

1. W okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID–19, w wypadku gdy w posiedzeniu sądu penitencjarnego bierze udział skazany pozbawiony wolności, posiedzenie to może się odbyć przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających przeprowadzenie tej czynności na odległość z jednoczesnym bezpośrednim przekazem obrazu i dźwięku. W miejscu przebywania skazanego w czynności tej bierze udział przedstawiciel administracji zakładu karnego lub aresztu śledczego.

2. Przepisy art. 517ea ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego stosuje się odpowiednio.

(...)

Art. 15t.³ [Wyłączenie popełnienia przestępstwa] Nie popełnia przestępstwa, o którym mowa w art. 296 § 1–4 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, kto nie ustala lub nie dochodzi od strony umowy, o której mowa w art. 15r ust. 1, należności powstałych w związku z niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem umowy w sprawie zamówienia publicznego na skutek okoliczności związanych z wystąpieniem COVID–19, o których mowa w art. 15r ust. 1, lub zmienia umowę w sprawie zamówienia publicznego zgodnie z art. 15r ust. 4.

³ Art. 15t dodany ustawą z dnia 31.03.2020 r. (Dz.U. z 2020 r. poz. 568), która wchodzi w życie 31.03.2020 r.

Art. 15zzzzzd–37

(...)

Art. 15zzzzzd.⁴ [Wyłączenie popełnienia przestępstwa] Nie popełnia przestępstwa, o którym mowa w art. 296 § 1–4 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, kto nie ustala lub nie dochodzi od organizacji pozarządowej lub podmiotu, o którym mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, należności powstałych w związku z niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem umowy, o której mowa w art. 15zzzzzb ust. 1, lub zmienia umowę zgodnie z art. 15zzzzzb ust. 2.

(...)

Rozdział 4. Przepisy przejściowe i końcowe

(...)

Art. 37. [Wejście w życie] Ustawa wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia⁵.

⁴ Art. 15zzzzzd dodany ustawą z dnia 16.04.2020 r. (Dz.U. z 2020 r. poz. 695), która wchodzi w życie 18.04.2020 r.

⁵ Ogłoszono dnia 7.03.2020 r.

Ustawa o zmianie niektórych ustaw w związku z przeciwdziałaniem sytuacjom kryzysowym związanym z wystąpieniem COVID-19

z dnia 28 października 2020 r. (Dz.U. z 2020 r. poz. 2112)

(zm.: Dz.U. 2020, poz. 2113)

Wyciąg

(...)

Art. 24. Nie popełnia przestępstwa, o którym mowa w art. 155, art. 156 § 2, art. 157 § 3 lub art. 160 § 3 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz.U. z 2020 r. poz. 1444 i 1517), ten, kto w okresie ogłoszenia stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii, udzielając świadczeń zdrowotnych na podstawie ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentystry (Dz.U. z 2020 r. poz. 514, 567, 1291 i 1493), ustawy z dnia 20 lipca 1950 r. o zawodzie felczera (Dz.U. z 2018 r. poz. 2150 oraz z 2020 r. poz. 1291), ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz.U. z 2020 r. poz. 562, 567, 945 i 1493), ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz.U. z 2020 r. poz. 882 i 2112) albo ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi w ramach rozpoznawania lub leczenia COVID–19 i działając w szczególnych okolicznościach, dopuścił się czynu zabronionego, chyba że spowodowany skutek był wynikiem rażącego niezachowania ostrożności wymaganej w danych okolicznościach.

(...)

Art. 31. Ustawa wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia¹, z wyjątkiem:

- 1) art. 3–5, art. 7 pkt 2, art. 11, art. 13, art. 17, art. 19 i art. 20 pkt 2 w zakresie art. 4g i pkt 5, które wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia z mocą od dnia 5 września 2020 r.;
- 2) art. 9 w zakresie art. 96 § 1be, który wchodzi w życie po upływie 7 dni od dnia ogłoszenia;
- 3) art. 14 pkt 5, który wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2021 r.

¹ Ogłoszono dnia 28.11.2020 r.

1. Kodeks karny

z dnia 6 czerwca 1997 r. (Dz.U. Nr 88, poz. 553)

Tekst jednolity z dnia 15 lipca 2020 r. (Dz.U. z 2020 r. poz. 1444)¹

(zm.: Dz.U. 2020, poz. 1517)

Spis treści

	Art.
Rozdział I. Zasady odpowiedzialności karnej	1–12
Rozdział II. Formy popełnienia przestępstwa	13–24
Rozdział III. Wyłączenie odpowiedzialności karnej	25–31
Rozdział IV. Kary	32–38
Rozdział V. Środki karne	39–43c
Rozdział Va. Przepadek i środki kompensacyjne	44–52
Rozdział VI. Zasady wymiaru kary i środków karnych	53–63
Rozdział VII. Powrót do przestępstwa	64–65
Rozdział VIII. Środki związane z poddaniem sprawcy próbie	66–84a
Rozdział IX. Zbieg przestępstw oraz łączenie kar i środków karnych	85–92a
Rozdział X. Środki zabezpieczające	93–100
Rozdział XI. Przedawnienie	101–105
Rozdział XII. Zatarcie skazania	106–108
Rozdział XIII. Odpowiedzialność za przestępstwa popełnione za granicą	109–114a
Rozdział XIV. Objaśnienie wyrażeń ustawowych	115
Rozdział XV. Stosunek do ustaw szczególnych	116
Rozdział XVI. Przestępstwa przeciwko pokojowi, ludzkości oraz przestępstwa wojenne	117–126c
Rozdział XVII. Przestępstwa przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej	127–139
Rozdział XVIII. Przestępstwa przeciwko obronności	140–147
Rozdział XIX. Przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu	148–162
Rozdział XX. Przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu	163–172
Rozdział XXI. Przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji	173–180a
Rozdział XXII. Przestępstwa przeciwko środowisku	181–188
Rozdział XXIII. Przestępstwa przeciwko wolności	189–193
Rozdział XXIV. Przestępstwa przeciwko wolności sumienia i wyznania	194–196

¹ Tekst jednolity ogłoszono dnia 25.08.2020 r.

1 KK Art. 1

Rozdział XXV. Przepisy przeciwko wolności seksualnej i obywatelności	197–205
Rozdział XXVI. Przepisy przeciwko rodzinie i opiece	206–211a
Rozdział XXVII. Przepisy przeciwko czci i nietykalności cielesnej	212–217a
Rozdział XXVIII. Przepisy przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową	218–221
Rozdział XXIX. Przepisy przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego	222–231b
Rozdział XXX. Przepisy przeciwko wymiarowi sprawiedliwości	232–247a
Rozdział XXXI. Przepisy przeciwko wyborom i referendum	248–251
Rozdział XXXII. Przepisy przeciwko porządkowi publicznemu	252–264a
Rozdział XXXIII. Przepisy przeciwko ochronie informacji	265–269c
Rozdział XXXIV. Przepisy przeciwko wiarygodności dokumentów	270–277d
Rozdział XXXV. Przepisy przeciwko mieniu	278–295
Rozdział XXXVI. Przepisy przeciwko obrotowi gospodarczemu i interesom majątkowym w obrocie cywilnoprawnym	296–309
Rozdział XXXVII. Przepisy przeciwko obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi	310–316
Rozdział XXXVIII. Przepisy ogólne dotyczące żołnierzy	317–337
Rozdział XXXIX. Przepisy przeciwko obowiązkowi pełnienia służby wojskowej	338–342
Rozdział XL. Przepisy przeciwko zasadom dyscypliny wojskowej	343–349
Rozdział XLI. Przepisy przeciwko zasadom postępowania z podwładnymi	350–353
Rozdział XLII. Przepisy przeciwko zasadom obchodzenia się z uzbrojeniem i uzbrojonym sprzętem wojskowym	354–355
Rozdział XLIII. Przepisy przeciwko zasadom pełnienia służby	356–357
Rozdział XLIV. Przepisy przeciwko mieniu wojskowemu	358–363

Część ogólna

Rozdział I. Zasady odpowiedzialności karnej

Art. 1. [Warunki odpowiedzialności] § 1. Odpowiedzialności karnej podlega ten tylko, kto popełnia czyn zabroniony pod groźbą kary przez ustawę obowiązującą w czasie jego popełnienia.

§ 2. Nie stanowi przestępstwa czyn zabroniony, którego społeczna szkodliwość jest znikoma.

§ 3. Nie popełnia przestępstwa sprawca czynu zabronionego, jeżeli nie można mu przypisać winy w czasie czynu.

Art. 2. [Przestępstwo skutkowe przez zaniechanie] Odpowiedzialności karnej za przestępstwo skutkowe popełnione przez zaniechanie podlega ten tylko, na kim ciążył prawny, szczególnie obowiązek zapobiegnięcia skutkowi.

Art. 3. [Zasada humanitaryzmu] Kary oraz inne środki przewidziane w tym kodeksie stosuje się z uwzględnieniem zasad humanitaryzmu, w szczególności z poszanowaniem godności człowieka.

Art. 4. [Zmiana ustawy] § 1. Jeżeli w czasie orzekania obowiązuje ustawa inna niż w czasie popełnienia przestępstwa, stosuje się ustawę nową, jednakże należy stosować ustawę obowiązującą poprzednio, jeżeli jest względniejsza dla sprawcy.

§ 2. Jeżeli według nowej ustawy za czyn objęty wyrokiem nie można orzec kary w wysokości kary orzeczonej, wymierzoną karę obniża się do wysokości najsurowszej kary możliwej do orzeczenia na podstawie nowej ustawy.

§ 3. Jeżeli według nowej ustawy czyn objęty wyrokiem nie jest już zagrożony karą pozbawienia wolności, wymierzoną karę pozbawienia wolności podlegającą wykonaniu zamienia się na grzywnę albo karę ograniczenia wolności, przyjmując że jeden miesiąc pozbawienia wolności równa się 60 stawkom dziennym grzywny albo 2 miesiącom ograniczenia wolności.

§ 4. Jeżeli według nowej ustawy czyn objęty wyrokiem nie jest już zabroniony pod groźbą kary, skazanie ulega zatarciu z mocy prawa.

Art. 5. [Zasada terytorialna] Ustawę karną polską stosuje się do sprawcy, który popełnił czyn zabroniony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jak również na polskim statku wodnym lub powietrznym, chyba że umowa międzynarodowa, której Rzeczpospolita Polska jest stroną, stanowi inaczej.

Art. 6. [Czas i miejsce przestępstwa] § 1. Czyn zabroniony uważa się za popełniony w czasie, w którym sprawca działał lub zaniechał działania, do którego był obowiązany.

§ 2. Czyn zabroniony uważa się za popełniony w miejscu, w którym sprawca działał lub zaniechał działania, do którego był obowiązany, albo gdzie skutek stanowiący znamię czynu zabronionego nastąpił lub według zamiaru sprawcy miał nastąpić.

Art. 7. [Zbrodnia i występki] § 1. Przestępstwo jest zbrodnią albo występkiem.

§ 2. Zbrodnią jest czyn zabroniony zagrożony karą pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 3 albo karą surowszą.

1 KK Art. 8–11

§ 3. Występkiem jest czyn zabroniony zagrożony grzywną powyżej 30 stawek dziennych albo powyżej 5000 złotych, karą ograniczenia wolności przekraczającą miesiąc albo karą pozbawienia wolności przekraczającą miesiąc.

Art. 8. [Umyślność i nieumyślność] Zbrodnię można popełnić tylko umyślnie; występki można popełnić także nieumyślnie, jeżeli ustawa tak stanowi.

Art. 9. [Zamiar bezpośredni; zamiar ewentualny] § 1. Czyn zabroniony popełniony jest umyślnie, jeżeli sprawca ma zamiar jego popełnienia, to jest chce go popełnić albo przewidując możliwość jego popełnienia, na to się godzi.

§ 2. Czyn zabroniony popełniony jest nieumyślnie, jeżeli sprawca nie mając zamiaru jego popełnienia, popełnia go jednak na skutek niezachowania ostrożności wymaganej w danych okolicznościach, mimo że możliwość popełnienia tego czynu przewidywał albo mógł przewidzieć.

§ 3. Sprawca ponosi surowszą odpowiedzialność, którą ustawa uzależnia od określonego następstwa czynu zabronionego, jeżeli następstwo to przewidywał albo mógł przewidzieć.

Art. 10. [Wiek] § 1. Na zasadach określonych w tym kodeksie odpowiada ten, kto popełnia czyn zabroniony po ukończeniu 17 lat.

§ 2. Nieletni, który po ukończeniu 15 lat dopuszcza się czynu zabronionego określonego w art. 134, art. 148 § 1, 2 lub 3, art. 156 § 1 lub 3, art. 163 § 1 lub 3, art. 166, art. 173 § 1 lub 3, art. 197 § 3 lub 4, art. 223 § 2, art. 252 § 1 lub 2 oraz w art. 280, może odpowiadać na zasadach określonych w tym kodeksie, jeżeli okoliczności sprawy oraz stopień rozwoju sprawcy, jego właściwości i warunki osobiste za tym przemawiają, a w szczególności, jeżeli poprzednio stosowane środki wychowawcze lub poprawcze okazały się bezskuteczne.

§ 3. W wypadku określonym w § 2 orzeczona kara nie może przekroczyć dwóch trzecich górnej granicy ustawowego zagrożenia przewidzianego za przypisanie sprawcy przestępstwo; sąd może zastosować także nadzwyczajne złagodzenie kary.

§ 4. W stosunku do sprawcy, który popełnił występki po ukończeniu lat 17, lecz przed ukończeniem lat 18, sąd zamiast kary stosuje środki wychowawcze, lecznicze albo poprawcze przewidziane dla nieletnich, jeżeli okoliczności sprawy oraz stopień rozwoju sprawcy, jego właściwości i warunki osobiste za tym przemawiają.

Art. 11. [Zbieg przepisów] § 1. Ten sam czyn może stanowić tylko jedno przestępstwo.

§ 2. Jeżeli czyn wyczerpuje znamiona określone w dwóch albo więcej przepisach ustawy karnej, sąd skazuje za jedno przestępstwo na podstawie wszystkich zbiegających się przepisów.

§ 3. W wypadku określonym w § 2 sąd wymierza karę na podstawie przepisu przewidującego karę najsurowszą, co nie stoi na przeszkodzie orzeczeniu innych środków przewidzianych w ustawie na podstawie wszystkich zbiegających się przepisów.

Art. 12.² [Czyn ciągły] § 1. Dwa lub więcej zachowań, podjętych w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, uważa się za jeden czyn zabroniony; jeżeli przedmiotem zamachu jest dobro osobiste, warunkiem uznania wielości zachowań za jeden czyn zabroniony jest tożsamość pokrzywdzonego.

§ 2. Odpowiada jak za jeden czyn zabroniony wyczerpujący znamiona przestępstwa ten, kto w krótkich odstępach czasu, przy wykorzystaniu tej samej albo takiej samej sposobności lub w podobny sposób popełnia dwa lub więcej umyślnych wykroczeń przeciwko mieniu, jeżeli łączna wartość mienia uzasadnia odpowiedzialność za przestępstwo.

Rozdział II. Formy popełnienia przestępstwa

Art. 13. [Usiłowanie] § 1. Odpowiada za usiłowanie, kto w zamiarze popełnienia czynu zabronionego swoim zachowaniem bezpośrednio zmierza do jego dokonania, które jednak nie następuje.

§ 2. Usiłowanie zachodzi także wtedy, gdy sprawca nie uświadamia sobie, że dokonanie jest niemożliwe ze względu na brak przedmiotu nadającego się do popełnienia na nim czynu zabronionego lub ze względu na użycie środka nie nadającego się do popełnienia czynu zabronionego.

Art. 14. [Karalność] § 1. Sąd wymierza karę za usiłowanie w granicach zagrożenia przewidzianego dla danego przestępstwa.

§ 2. W wypadku określonym w art. 13 § 2 sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary, a nawet odstąpić od jej wymierzenia.

Art. 15. [Czynny żal i odstąpienie] § 1. Nie podlega karze za usiłowanie, kto dobrowolnie odstąpił od dokonania lub zapobiegł skutkowi stanowiącemu znamię czynu zabronionego.

§ 2. Sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary w stosunku do sprawcy, który dobrowolnie starał się zapobiec skutkowi stanowiącemu znamię czynu zabronionego.

² Art. 12 w brzmieniu ustawy z dnia 4.10.2018 r. (Dz.U. z 2018 r. poz. 2077), która wchodzi w życie 15.11.2018 r.

1 KK Art. 16–21

Art. 16. [Przygotowanie] § 1. Przygotowanie zachodzi tylko wtedy, gdy sprawca w celu popełnienia czynu zabronionego podejmuje czynności mające stworzyć warunki do przedsięwzięcia czynu zmierzającego bezpośrednio do jego dokonania, w szczególności w tymże celu wchodzi w porozumienie z inną osobą, uzyskuje lub przysposabia środki, zbiera informacje lub sporządza plan działania.

§ 2. Przygotowanie jest karalne tylko wtedy, gdy ustawa tak stanowi.

Art. 17. [Odstąpienie] § 1. Nie podlega karze za przygotowanie, kto dobrowolnie od niego odstąpił, w szczególności zniszczył przygotowane środki lub zapobiegł skorzystaniu z nich w przyszłości; w razie wejścia w porozumienie z inną osobą w celu popełnienia czynu zabronionego, nie podlega karze ten, kto nadto podjął istotne starania zmierzające do zapobieżenia dokonaniu.

§ 2. Nie podlega karze za przygotowanie osoba, do której stosuje się art. 15 § 1.

Art. 18. [Sprawstwo, podżeganie i pomocnictwo] § 1. Odpowiada za sprawstwo nie tylko ten, kto wykonuje czyn zabroniony sam albo wspólnie i w porozumieniu z inną osobą, ale także ten, kto kieruje wykonaniem czynu zabronionego przez inną osobę lub wykorzystując uzależnienie innej osoby od siebie, poleca jej wykonanie takiego czynu.

§ 2. Odpowiada za podżeganie, kto chcąc, aby inna osoba dokonała czynu zabronionego, nakłania ją do tego.

§ 3. Odpowiada za pomocnictwo, kto w zamiarze, aby inna osoba dokonała czynu zabronionego, swoim zachowaniem ułatwia jego popełnienie, w szczególności dostarczając narzędzie, środek przewozu, udzielając rady lub informacji; odpowiada za pomocnictwo także ten, kto wbrew prawnemu, szczególnemu obowiązkowi niedopuszczenia do popełnienia czynu zabronionego swoim zaniechaniem ułatwia innej osobie jego popełnienie.

Art. 19. [Karalność] § 1. Sąd wymierza karę za podżeganie lub pomocnictwo w granicach zagrożenia przewidzianego za sprawstwo.

§ 2. Wymierzając karę za pomocnictwo sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary.

Art. 20. [Nieakcesoryjność odpowiedzialności] Każdy ze współdziałających w popełnieniu czynu zabronionego odpowiada w granicach swojej umyślności lub nieumyślności niezależnie od odpowiedzialności pozostałych współdziałających.

Art. 21. [Okoliczności osobiste] § 1. Okoliczności osobiste, wyłączające lub łagodzące albo zaostrzające odpowiedzialność karną, uwzględnia się tylko co do osoby, której dotyczą.

§ 2. Jeżeli okoliczność osobista dotycząca sprawcy, wpływająca chociażby tylko na wyższą karalność, stanowi zamię czynu zabronionego, współdziałający podlega odpowiedzialności karnej przewidzianej za ten czyn zabroniony, gdy o tej okoliczności wiedział, chociażby go nie dotyczyła.

§ 3. Wobec współdziałającego, którego nie dotyczy okoliczność określona w § 2, sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary.

Art. 22. [Akcesoryjność odpowiedzialności] § 1. Jeżeli czynu zabronionego tylko usiłowano dokonać, podmiot określony w art. 18 § 2 i 3 odpowiada jak za usiłowanie.

§ 2. Jeżeli czynu zabronionego nie usiłowano dokonać, sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary, a nawet odstąpić od jej wymierzenia.

Art. 23. [Czynny żal] § 1. Nie podlega karze współdziałający, który dobrowolnie zapobiegł dokonaniu czynu zabronionego.

§ 2. Sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary w stosunku do współdziałającego, który dobrowolnie starał się zapobiec dokonaniu czynu zabronionego.

Art. 24. [Prowokacja] Odpowiada jak za podżeganie, kto w celu skierowania przeciwko innej osobie postępowania karnego nakłania ją do popełnienia czynu zabronionego; w tym wypadku nie stosuje się art. 22 i 23.

Rozdział III. Wyłączenie odpowiedzialności karnej

Art. 25. [Obrona konieczna] § 1. Nie popełnia przestępstwa, kto w obronie koniecznej odpiera bezpośredni, bezprawny zamach na jakiegokolwiek dobro chronione prawem.

§ 2. W razie przekroczenia granic obrony koniecznej, w szczególności gdy sprawca zastosował sposób obrony niewspółmierny do niebezpieczeństwa zamachu, sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary, a nawet odstąpić od jej wymierzenia.

§ 2a. Nie podlega karze, kto przekracza granice obrony koniecznej, odpierając zamach polegający na wdarciu się do mieszkania, lokalu, domu albo na przylegający do nich ogrodzony teren lub odpierając zamach poprzedzony wdarciem się do tych miejsc, chyba że przekroczenie granic obrony koniecznej było rażące.

§ 3. Nie podlega karze, kto przekracza granice obrony koniecznej pod wpływem strachu lub wzburzenia usprawiedliwionych okolicznościami zamachu.

§ 4–5. (*uchylone*)

1 KK Art. 26–29

Art. 26. [Stan wyższej konieczności] § 1. Nie popełnia przestępstwa, kto działa w celu uchylenia bezpośredniego niebezpieczeństwa grożącego jakiegokolwiek dobru chronionemu prawem, jeżeli niebezpieczeństwa nie można inaczej uniknąć, a dobro poświęcone przedstawia wartość niższą od dobra ratowanego.

§ 2. Nie popełnia przestępstwa także ten, kto, ratując dobro chronione prawem w warunkach określonych w § 1, poświęca dobro, które nie przedstawia wartości oczywiście wyższej od dobra ratowanego.

§ 3. W razie przekroczenia granic stanu wyższej konieczności, sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary, a nawet odstąpić od jej wymierzenia.

§ 4. Przepisu § 2 nie stosuje się, jeżeli sprawca poświęca dobro, które ma szczególny obowiązek chronić nawet z narażeniem się na niebezpieczeństwo osobiste.

§ 5. Przepisy § 1–3 stosuje się odpowiednio w wypadku, gdy z ciężących na sprawcy obowiązków tylko jeden może być spełniony.

Art. 27. [Eksperyment] § 1. Nie popełnia przestępstwa, kto działa w celu przeprowadzenia eksperymentu poznawczego, medycznego, technicznego lub ekonomicznego, jeżeli spodziewana korzyść ma istotne znaczenie poznawcze, medyczne lub gospodarcze, a oczekiwanie jej osiągnięcia, celowość oraz sposób przeprowadzenia eksperymentu są zasadne w świetle aktualnego stanu wiedzy.

§ 2. Eksperyment jest niedopuszczalny bez zgody uczestnika, na którym jest przeprowadzany, należycie poinformowanego o spodziewanych korzyściach i grożących mu ujemnych skutkach oraz prawdopodobieństwie ich powstania, jak również o możliwości odstąpienia od udziału w eksperymencie na każdym jego etapie.

§ 3. Zasady i warunki dopuszczalności eksperymentu medycznego określa ustawa.

Art. 28. [Błąd co do znamion] § 1. Nie popełnia przestępstwa, kto pozostaje w usprawiedliwionym błędzie co do okoliczności stanowiącej znamię czynu zabronionego.

§ 2. Odpowiada na podstawie przepisu przewidującego łagodniejszą odpowiedzialność sprawca, który dopuszcza się czynu w usprawiedliwionym błędnym przekonaniu, że zachodzi okoliczność stanowiąca znamię czynu zabronionego, od której taka łagodniejsza odpowiedzialność zależy.

Art. 29. [Błąd co do okoliczności wyłączającej] Nie popełnia przestępstwa, kto dopuszcza się czynu zabronionego w usprawiedliwionym błędnym przekonaniu, że zachodzi okoliczność wyłączająca bezprawność albo winę;

jeżeli błąd sprawcy jest nieusprawiedliwiony, sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary.

Art. 30. [Nieświadomość bezprawności] Nie popełnia przestępstwa, kto dopuszcza się czynu zabronionego w usprawiedliwionej nieświadomości jego bezprawności; jeżeli błąd sprawcy jest nieusprawiedliwiony, sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary.

Art. 31. [Niepoczytalność i poczytalność ograniczona] § 1. Nie popełnia przestępstwa, kto, z powodu choroby psychicznej, upośledzenia umysłowego lub innego zakłócenia czynności psychicznych, nie mógł w czasie czynu rozpoznać jego znaczenia lub pokierować swoim postępowaniem.

§ 2. Jeżeli w czasie popełnienia przestępstwa zdolność rozpoznania znaczenia czynu lub kierowania postępowaniem była w znacznym stopniu ograniczona, sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary.

§ 3. Przepisów § 1 i 2 nie stosuje się, gdy sprawca wprawił się w stan nietrzeźwości lub odurzenia powodujący wyłączenie lub ograniczenie poczytalności, które przewidywał albo mógł przewidzieć.

Rozdział IV. Kary

Art. 32. [Katalog] Karami są:

- 1) grzywna;
- 2) ograniczenie wolności;
- 3) pozbawienie wolności;
- 4) 25 lat pozbawienia wolności;
- 5) dożywotnie pozbawienie wolności.

Art. 33. [Grzywna] § 1. Grzywnę wymierza się w stawkach dziennych, określając liczbę stawek oraz wysokość jednej stawki; jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, najniższa liczba stawek wynosi 10, zaś najwyższa 540.

§ 2. Sąd może wymierzyć grzywnę także obok kary pozbawienia wolności wymienionej w art. 32 pkt 3, jeżeli sprawca dopuścił się czynu w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub gdy korzyść majątkową osiągnął.

§ 3. Ustalając stawkę dzienną, sąd bierze pod uwagę dochody sprawcy, jego warunki osobiste, rodzinne, stosunki majątkowe i możliwości zarobkowe; stawka dzienna nie może być niższa od 10 złotych, ani też przekraczać 2000 złotych.

Art. 34. [Ograniczenie wolności] § 1. Jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, kara ograniczenia wolności trwa najkrócej miesiąc, najdłużej 2 lata; wymierza się ją w miesiącach i latach.

1 KK Art. 35–37a

§ 1a. Kara ograniczenia wolności polega na:

- 1) obowiązku wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne;
- 2) (*uchylony*)
- 3) (*uchylony*)
- 4) potrąceniu od 10% do 25% wynagrodzenia za pracę w stosunku miesięcznym na cel społeczny wskazany przez sąd.

§ 1b. Obowiązki i potrącenie, o których mowa w § 1a, orzeka się łącznie lub osobno.

§ 2. W czasie odbywania kary ograniczenia wolności skazany:

- 1) nie może bez zgody sądu zmieniać miejsca stałego pobytu;
- 2) (*uchylony*)
- 3) ma obowiązek udzielania wyjaśnień dotyczących przebiegu odbywania kary.

§ 3. Wymierzając karę ograniczenia wolności, sąd może orzec świadczenie pieniężne wymienione w art. 39 pkt 7 lub obowiązki, o których mowa w art. 72 § 1 pkt 2–7a.

Art. 35. [Praca na cele społeczne] § 1. Nieodpłatna, kontrolowana praca na cele społeczne jest wykonywana w wymiarze od 20 do 40 godzin w stosunku miesięcznym.

§ 2. Potrącenie wynagrodzenia za pracę może być orzeczone wobec osoby zatrudnionej; w okresie, na jaki zostało orzeczone potrącenie, skazany nie może rozwiązać bez zgody sądu stosunku pracy.

§ 3. (*uchylony*)

§ 4. Do orzekania świadczenia pieniężnego wymienionego w art. 39 pkt 7 oraz obowiązków, o których mowa w art. 72 § 1 pkt 2–7a, przepis art. 74 stosuje się odpowiednio.

Art. 36. [Dozór i obowiązki dodatkowe] § 1–3. (*uchylone*)

Art. 37. [Pozbawienie wolności] Kara pozbawienia wolności wymieniona w art. 32 pkt 3 trwa najkrócej miesiąc, najdłużej 15 lat; wymierza się ją w miesiącach i latach.

Art. 37a.³ [Orzeczenie kary grzywny lub ograniczenia wolności zamiast kary pozbawienia wolności] § 1. Jeżeli przestępstwo jest zagrożone tylko karą pozbawienia wolności nieprzekraczającą 8 lat, a wymierzona za nie kara pozbawienia wolności nie byłaby surowsza od roku, sąd może zamiast tej

³ Art. 37a w brzmieniu ustawy z dnia 19.06.2020 r. (Dz.U. z 2020 r. poz. 1086), która wchodzi w życie 24.06.2020 r.

kary orzec karę ograniczenia wolności nie niższą od 3 miesięcy albo grzywnę nie niższą od 100 stawek dziennych, jeżeli równocześnie orzeka środek karny, środek kompensacyjny lub przepadek.

§ 2. Przepisu § 1 nie stosuje się do sprawców, którzy popełniają przestępstwo działając w zorganizowanej grupie albo związku mających na celu popełnienie przestępstwa lub przestępstwa skarbowego oraz sprawców przestępstw o charakterze terrorystycznym.

Art. 37b. [Orzeczenie kary ograniczenia wolności obok kary pozbawienia wolności] W sprawie o występki zagrożony karą pozbawienia wolności, niezależnie od dolnej granicy ustawowego zagrożenia przewidzianego w ustawie za dany czyn, sąd może orzec jednocześnie karę pozbawienia wolności w wymiarze nieprzekraczającym 3 miesięcy, a jeżeli górna granica ustawowego zagrożenia wynosi przynajmniej 10 lat – 6 miesięcy, oraz karę ograniczenia wolności do lat 2. Przepisów art. 69–75 nie stosuje się. W pierwszej kolejności wykonuje się wówczas karę pozbawienia wolności, chyba że ustawa stanowi inaczej.

Art. 38. [Obniżenie i nadzwyczajne obostrzenie] § 1. Jeżeli ustawa przewiduje obniżenie albo nadzwyczajne obostrzenie górnej granicy ustawowego zagrożenia, a ustawowe zagrożenie obejmuje więcej niż jedną z kar wymienionych w art. 32 pkt 1–3, obniżenie albo obostrzenie odnosi się do każdej z tych kar.

§ 2. Kara nadzwyczajnie obostrzona nie może przekroczyć 810 stawek dziennych grzywny, 2 lat ograniczenia wolności lub 20 lat pozbawienia wolności; karę pozbawienia wolności wymierza się w miesiącach i latach.

§ 3. Jeżeli ustawa przewiduje obniżenie górnej granicy ustawowego zagrożenia, kara wymierzona za przestępstwo zagrożone karą dożywotniego pozbawienia wolności nie może przekroczyć 25 lat pozbawienia wolności, a za przestępstwo zagrożone karą 25 lat pozbawienia wolności nie może przekroczyć 20 lat pozbawienia wolności.

Rozdział V. Środki karne

Art. 39. [Katalog] Środkami karnymi są:

- 1) pozbawienie praw publicznych;
- 2) zakaz zajmowania określonego stanowiska, wykonywania określonego zawodu lub prowadzenia określonej działalności gospodarczej;
- 2a) zakaz prowadzenia działalności związanej z wychowaniem, leczeniem, edukacją małoletnich lub z opieką nad nimi;
- 2b) zakaz przebywania w określonych środowiskach lub miejscach, kontaktowania się z określonymi osobami, zbliżania się do określonych osób lub opuszczania określonego miejsca pobytu bez zgody sądu;

[Przejdź do księgarni →](#)